

Dienes Angelika¹

A magyar számviteli törvény és az IFRS-ek szerint konszolidáló vállalatcsoportok átlagos kamatrátája és kamatfedezettsége

ÖSSZEFOGLALÁS

A piaci szereplők számára elengedhetetlen, hogy érthető, átlátható, megbízható és összehasonlítható beszámolók álljanak rendelkezésre. A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok célja, hogy biztosítsa a pénzügyi kimutatások egységes értelmezését és az adatok összehasonlíthatóságát. Különösen a befektetők, hitelezők számára fontos, hogy ha egy társaság vállalatcsoport tagjaként működik, az egyedi beszámoló mellett az összevont (konszolidált) beszámolót is ismerjék és elemezzék. Arra keresem a választ, hogy a hitelezők megbízhatóbb partnernek tekintik-e a nemzetközi standardok alapján konszolidáló cégcsoportokat, így kedvezőbb kamatlábat kínálnak-e számukra, szemben a magyar számviteli törvény szerint konszolidáló vállalatcsoportokkal. A cikkben elemzésre és összehasonlításra kerül a kétféle szabályozás alapján konszolidáló vállalatcsoportok idegen tőke átlagos költsége, valamint kamatfedezeti mutatója. A vizsgált évek közül nem mindegyikben igazolható a két csoport közötti eltérés.

Kulcsszavak: konszolidált beszámoló, idegen tőke költsége, kamatfedezeti mutató

JEL-kód: M40

BEVEZETÉS

A különböző kapcsolatok révén létrejött vállalatcsoportokat bár jogilag különálló vállalatok alkotják, azok mégis egyetlen vállalat ellenőrzése alatt állnak. Az egyes vállalatok gazdaságilag nem nevezhetők függetlennek, operatív döntéseik sok esetben az ellenőrző vállalat vagy a csoport érdekeit szolgálják (Madarasiné Szirmai et al., 2019). Az érdekhordozók (hitelezők, tulajdonosok, befektetők, kormányok stb.) számára elengedhetetlen, hogy olyan beszámoló álljon rendelkezésre a vállalatcsoportokról, amely megfelelő, valós képet mutat a cégek működéséről, vagyonáról, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről (Jakus, 2015). A különböző piaci szereplők információs igénye ugyan eltérő (Fenyves et al., 2015), azonban ezen személyek, szervezetek számára a rendelkezésre álló adatok esetlegesen további elemzések, vizsgálódások, döntések alapjául szolgálnak, ezért nagyon fontos, hogy az információk hiteles képet biztosítsanak a vállalkozásról (Dékán T-né, 2019; Zéman et al., 2016; Szekeres et al., 2024a).

Különösen a befektetők, hitelezők számára jelent kockázatnövekedést a hiteles, valós kép hiánya (Tömöri – Csontos, 2025). Az eredeti külső forrást megszerző vállalkozástól a konszern belüli kapcsolatok következtében olyan vállalkozásokhoz kerülhet át az elnyert hitel, illetve a befektetők vagyona, amelyek saját, egyedi adataik alapján a működésük finanszírozásához ezen forrásokat nem tudnák megszerezni. Éppen ezért kiemelt jelentőséggel bír, hogy a piaci érdekhordozók ne csak az egyedi, hanem a vállalatcsoport összevont (konszolidált) beszámolóját is elemezzék és a két beszámoló együttes kedvező megítélése alapján döntsenek az üzleti kapcsolat létrehozásáról, illetve folytatásáról (Simon – Kresalek, 2017).

A pénzügyi kimutatásokkal szemben nagyon sok követelményt támasztanak a felhasználók. Fontos számukra az érthetőség, időszerűség, megbízhatóság, valamint az információk teljességének és objektivitásának szükségessége (Kovács-Rump – Menich-Jónás, 2021). A befektetést kereső és befektetni szándékozó piaci szereplők számára elengedhetetlen, hogy igényeiket és lehetőségeiket össze tudják hasonlítani. Amennyiben csak a más-más nemzeti számviteli szabályok alapján elkészített pénzügyi kimutatások állnak rendelkezésre, a különböző országbeli gazdálkodók teljesítménye nehezen hasonlítható össze (Madarasiné Szirmai et al., 2019; Szekeres et al., 2024b; Szekeres – Tömöri, 2025), mert a különböző országok számviteli szabályozásai között jelentős különbségek vannak mind a tartalom, mind a forma vonatkozásában (Sztanó – Vörös, 2001).

Az IFRS (International Financial Reporting Standards, Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok) rendszerének elsődleges célja, hogy megbízható és hasznos információt nyújtson a befektetőknek az üzleti kockázatuk csökkentése érdekében, legfőképpen a különböző országokban lévő cégek beszámolóinak egységes értelmezése, az adatok összehasonlíthatóságának megteremtése révén (Szekeres – Dékán T-né, 2018; Dékán T-né, 2019). Az IFRS-ek rendszere csökkenti az információs aszimmetriát azáltal, hogy növeli a pénzügyi beszámolás átláthatóságát és összehasonlíthatóságát (Ashbaugh – Pincus, 2001; Daske et al., 2008; DeFond et al., 2011; Karpuz et al., 2020), és egy egységes, közös nyelvet biztosít a számviteli beszámolóhoz (Mirza – Holt, 2011; Szekeres, 2024).

Tanulmányomban a konszolidált beszámolót készítő vállalatokkal foglalkozok. Arra keresem a választ, hogy van-e eltérés a magyar számviteli törvény, illetve az IFRS-ek alapján konszolidáló vállalatok hitelezői megítélése tekintetében. Szeretnék

¹ PhD hallgató, Debreceni Egyetem Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola, szda32@gmail.com

választ kapni arra, hogy az átláthatóságot és összehasonlíthatóságot biztosító nemzetközi standardok konszolidációs szinten való alkalmazása kedvezőbb hitelkamatot jelent-e a vállalatoknak a nemzeti szabályozást követő társaságokkal szemben. A fizetendő kamatok összege befolyásolja a vállalatok kamatfedezettségét, ezért összehasonlítom a két csoport vállalatainak konszolidációs szinten kimutatott kamatfedezeti mutatóit is.

Idegen tőke költsége és a kamatfedezeti mutató

A vállalkozások pénzügyi teljesítményével, a saját tőke kiegészítéseként igénybe vett idegen forrás (idegen tőke) felhasználásának hatékonyságával és jövedelmezőségével számos szakirodalom foglalkozik (Katona – Tömöri, 2021; Tömöri – Horváth, 2024). Az idegen tőke és az idegen forrás fogalma általában szinonim kifejezésként használatos. Sem a magyar számviteli törvény, sem a nemzetközi standardok nem definiálnak idegen forrás, illetve idegen tőke fogalmat. A nemzetközi gyakorlatban az idegen források fogalmába túlnyomórészt az összes kötelezettség beletartozik, esetleg a céltartalékokkal együtt. A magyarországi gyakorlat szerint idegen mindaz a forrás, amelyet nem a tulajdonosok bocsátottak a vállalkozás rendelkezésére (Zéman – Béhm, 2017).

Tanulmányomban a kamatfizetési kötelezettséggel járó forrásokra, illetve az ezek után fizetendő kamatokra koncentrálok, ezért idegen tőkének, idegen (kamatozó) forrásnak tekintem a rövid lejáratú kölcsönöket, a rövid lejáratú hiteleket, a kötvénykibocsátásból eredő tartozásokat, a hosszú lejáratra kapott kölcsönöket, a beruházási és fejlesztési hiteleket, valamint az egyéb hosszú lejáratú hiteleket. Idegen tőke átlagos költségén az év végén fennálló kamatozó források összegéhez viszonyított, az adott év alatt fizetett (fizetendő) kamatokat értem. Fontos megjegyezni, hogy az évközben kifizetett hitelek, kölcsönök összegét a kiegészítő mellékletek többnyire nem tartalmazzák, ezért a számított idegen tőke átlagos költsége csak megközelíti a valós értéket. Ez a torzítás mindkét vizsgált csoportnál fennáll, tehát az átlagos kamatráták összehasonlítását nem befolyásolja jelentősen.

A vállalatok kamatfedezeti mutatója azt számszerűsíti, hogy a kamatfizetési kötelezettséget hányszorosan fedezi a nyereség. A külföldi gyakorlatban a számlálóban nyereségként a kamatfizetés és adózás előtti nyereséget (Earnings before interest and taxes, továbbiakban EBIT) szerepeltetik, de előfordul, hogy az EBIT-hez hozzászámítják az értékcsökkenést is. Az EBIT mutató tartalma a magyar számviteli törvény szerinti üzemi (üzleti) tevékenység eredményének felel meg (Zéman – Béhm, 2019). A kamatfedezeti mutató alkalmas a finanszírozási kockázat mérésére (Zéman – Béhm, 2017), ugyanis minél magasabb a kamatfedezeti mutató értéke, annál nagyobb biztonsággal tud a társaság eleget tenni kamatfizetési kötelezettségeinek. A mutató több időszakon keresztül tartóan magas értéke azt is jelzi, hogy a vállalatnak nagy biztonsággal lehet hitelezni (Econom, 2010). Ha a kamatfedezeti mutató eredménye egynél nagyobb, akkor a vállalkozás képes az idegen források kamatainak fedezetére az adózás és kamatfizetés előtti eredményéből, ellenkező esetben viszont nem (Paár et al., 2021).

Számításaim során a kamatfedezeti mutatót az üzemi, üzleti tevékenység eredménye és a fizetett, fizetendő kamatok hányadosaként határoztam meg. Arra kerestem a választ, hogy az IFRS-ek szerint konszolidáló vállalatok kamatfedezeti mutatója magasabb-e, vagyis a kamatfizetési kötelezettséget többszörö-

sen fedezi-e a nyereség, mint a magyar szabályozás alapján konszolidáló cégek esetében.

MÓDSZER

Az átlagos kamatrátá és kamatfedezettség alakulását is a 2019-2022 közötti évekre vizsgálom a cikkben. Az elemzésekhez az Opten Kft-től kapott konszolidált beszámoló adatokat használtam fel. Azon cégek adatait vettem számításba, amelyek 2022-ben már négy éve folyamatosan működtek és 2019-2022 között minden évben konszolidált beszámolót tettek közzé. Ezen vállalatok közül csak azok a cégek maradtak az elemzésben, amelyeknek nem volt nullás eszközállományuk, valamint nem pénzügyi szolgáltatók és nem biztosítók (pénzügyi beszámolót nem készítő). Összesen 169 anyavállalat felelt meg ezen feltételeknek, közülük 106 cég magyar, 63 pedig IFRS szabályozás alapján készít konszolidált beszámolót. Ezen cégek a négy vizsgált évben nem tértek át anyavállalati szinten egyik számviteli rendszerről a másikra, tehát az ugyanazon céghez tartozó négy konszolidált beszámoló egyforma szabályozás alapján készült.

A magyar számviteli rendszer és az IFRS-ek alapján konszolidáló vállalatcsoportok átlagos kamatrátáinak és kamatfedezeti mutatóinak összehasonlításához a következő hipotéziseket állítottam fel:

- H1: A magyar számviteli törvény szerint és a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) rendszerében konszolidáló vállalatcsoportok idegen tőke átlagos költségei szignifikánsan eltérnek egymástól: az IFRS-ek szerinti konszolidált beszámolót készítő cégcsoportok esetében ez alacsonyabb.
- H2: A magyar számviteli törvény szerint és a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) rendszerében konszolidáló vállalatcsoportok kamatfedezettsége szignifikánsan eltér egymástól: az IFRS-ek szerinti konszolidált beszámolót készítő cégcsoportok esetében ez magasabb.

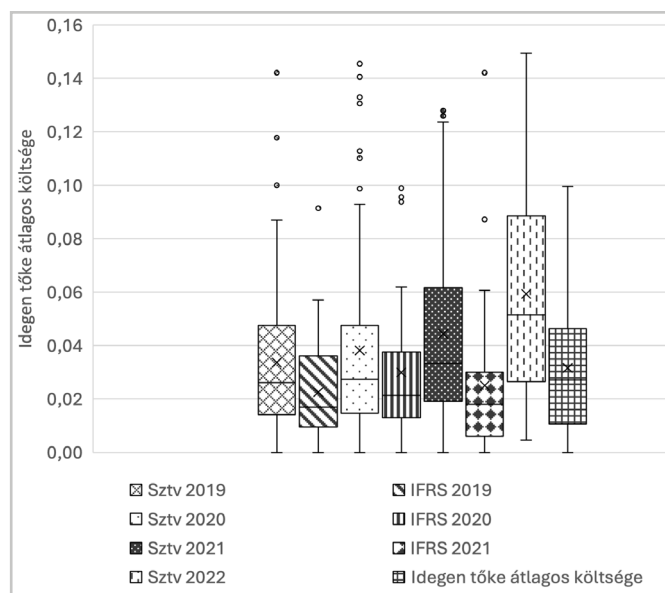
A leíró statisztikai elemzésen kívül az általam megfogalmazott hipotézisek vizsgálatához függetlenmintás Wilcoxon-féle rangösszeg próbát alkalmaztam, amely a két független minta mediánjának egyenlőségét teszteli (Király, 2007). A tesztet elvégeztem a két csoport átlagos kamatrátáinak és kamatfedezeti mutatóinak összehasonlítására is a 2019 és 2022 közötti évekre vonatkozóan. A teszt szignifikanciaszintje, vagyis a p-érték alapján eldönthető, hogy a minták között van-e eltérés. Amennyiben $p > 0,05$, akkor nincs eltérés, ha $p < 0,05$ akkor van eltérés, vagyis a két vizsgált csoport szignifikánsan különbözik egymástól (Bergmann et al., 2000).

EREDMÉNYEK

Az idegen tőke átlagos költségét, vagyis a hitelek, kölcsönök összegéhez képest fizetett kamatokat meghatároztam a 2019-2022 közötti évekre. Több konszolidált kimutatásban ugyan szerepel valamilyen idegen tőke, de az adott évben nem volt kamatfizetés, tehát a számított hányados nulla. A számítások során nem vettem figyelembe az adatbázis azon sorait, ahol az adott évben a cégcsoport nem rendelkezett idegen tőkével, tehát az idegen tőke költségének meghatározása esetén a nevezőben nulla lett volna. Kiszűrésre kerültek a kiugró adatok, vagyis az interkvartilis terjedelem háromszorosát meghaladó értékek, mert nagymértékben torzítanák a statisztikai mutatókat. A kiszűrés után a magyar szabályok alapján konszolidáló anyavállalatok száma 2019-ben 80, 2020-ban 80, 2021-ben 78, 2022-ben

66 volt. Az IFRS konszolidált beszámolót készítő anyavállalatok száma 2019-ben 39, 2020-ban 41, 2021-ben 42, 2022-ben pedig szintén 42 volt.

Az 1. ábrán található boxplot diagramon az idegen tőke átlagos költségének eloszlása látható a magyar és nemzetközi konszolidált beszámolót készítő vállalatoknál.

1. ábra: Idegen tőke átlagos költségének eloszlása

Forrás: Saját szerkesztés, 2025

Az Sztv. alapján konszolidáló vállalatoknál 2019-ben, 2020-ban és 2022-ben a magasabb maximum értékek miatt nagyobb az adatok terjedelme, mint a másik csoportban. Az átlag és medián közötti eltérés egyik évben sem jelentős, a magyar szabályozást választóknál 1%, míg az IFRS csoportban mindig 1% alatt marad. Az Sztv. szerint konszolidáló, legalacsonyabb kamatozatot fizető vállalatok körében 2019-ben a legmagasabb kamat 1,41% volt, a második évben is szinte ugyanennyi. A harmadik vizsgált évben közel 2% lett, majd 2022-ben 1% körüli értéket látunk. Ugyanebben a csoportban a legmagasabb kamatozatot fizető vállalatok körében 2019-ben 4,75% volt a legkisebb kamat, a következő évben is szinte ugyanennyi. A harmadik és negyedik évben már emelkedés figyelhető meg: 6,17% és 8,85% volt ez az érték. Az IFRS-ek rendszerét választó, legalacsonyabb kamatozatot fizető vállalatok körében 2021-ben 0,6%, a többi évben 1% körüli volt a legmagasabb kamat. Szintén az IFRS csoportban a legmagasabb kamatozatot fizető vállalatok körében a minimális kamat az első három évben 3-4% között volt, majd 2022-ben ez az érték megemelkedett 4,63%-ra.

Az 1. táblázatban láthatjuk a hitelek, kölcsönök összegéhez képest fizetett kamatok százalékos értékeinek statisztikai mutatószámait a 2019-2022 közötti években.

Az Sztv. alapján konszolidáló cégek kamatfizetése évről évre emelkedik és minden évben magasabb kamatot fizetnek, mint az IFRS konszolidált beszámolót készítő vállalatok. A 2019-es adatokhoz képest a magyar rendszerben konszolidáló cégek kamatfizetése 76%-kal, az IFRS-t választó vállalatok 40%-kal fizetnek több kamatot az utolsó vizsgált évben. Az adatok átlagához hasonlóan az idegen tőke átlagos költségének mediánja is alacsonyabb az IFRS rendszerben konszolidáló anyavállalatok esetében. A magyar számviteli szabályozást választó anyavállalatoknál a medián évről évre emelkedik és a negyedik évben majdnem megduplázódott az első évhez képest. A nemzetközi szabályok alapján konszolidáló vállalatok esetében a növekedés nem folyamatos, de a 2019-es értékhez viszonyítva 60%-kal nagyobb a középső érték az utolsó vizsgált évben, tehát egy mérsékelt emelkedés látható.

A szórás az Sztv. alapján konszolidáló vállalatoknál minden évben nagyobb az IFRS-t választó cégekhez képest. Az Sztv. csoportban a szórás emelkedése nem folyamatos, míg az IFRS-t választó vállalatoknál évről évre nagyobb a szórás értéke. Mindkét csoportban hasonló emelkedés figyelhető meg az utolsó vizsgált évben a 2019-es adatokhoz képest: 3%-ról 4%-ra, illetve 2%-ról 3%-ra módosult.

Az idegen tőke átlagos költségének legkisebb értéke minden évben mindkét csoportban 0%. Ez azért fordulhat elő, mert volt olyan cégcsoport, amelyek az adott évben nem fizettek kamatot. A maximum érték 2019-ben, 2020-ban és 2022-ben hasonlóan alakul mind a magyar, mind a nemzetközi szabályok alapján konszolidáló cégeknél: 14-15%, illetve 9-10 % között mozog. A 2021-es év eltér a többitől, a magyar szabályozást választók esetében a legnagyobb érték 13% alatt, míg az IFRS csoportban 14% fölött van. Tehát a 2021-es év kivételével az idegen tőke átlagos költségének maximum értékei az Sztv. alapú beszámolót készítő cégek esetében nagyobbak, mint az IFRS konszolidált beszámolót készítő vállalatoknál.

A megfogalmazott H1 hipotézis vizsgálatához a függetlenmintás Wilcoxon-féle rangösszeg próbát alkalmaztam, amelynek eredménye a 2. táblázatban látható.

A függetlenmintás Wilcoxon-féle rangösszeg próba eredményei a magyar számviteli törvény szerint és az IFRS-ek alapján konszolidáló vállalatcsoportok között több éven keresztül szignifikáns különbségeket tárnak fel az idegen tőke költségében. Konkrétan 2019-ben statisztikailag szignifikáns különbség mutatkozik a két csoport között ($Z = -2,248$, $p = 0,0246$), az Sztv. csoportnál magasabb a hiteltőke medián költsége (2,61%), mint

1. táblázat: Idegen tőke átlagos költségének statisztikai mutatószámjai

	Átlag		Medián		Szórás		Minimum		Maximum	
	Sztv	IFRS	Sztv	IFRS	Sztv	IFRS	Sztv	IFRS	Sztv	IFRS
2019	3,37%	2,25%	2,61%	1,70%	2,71%	1,91%	0,00%	0,00%	14,21%	9,14%
2020	3,82%	2,99%	2,74%	2,14%	3,43%	2,62%	0,00%	0,00%	14,54%	9,97%
2021	4,43%	2,50%	3,33%	1,79%	3,32%	2,78%	0,00%	0,00%	12,79%	14,21%
2022	5,93%	3,16%	5,14%	2,71%	3,91%	2,82%	0,45%	0,00%	14,94%	9,96%

Forrás: Saját szerkesztés, 2025

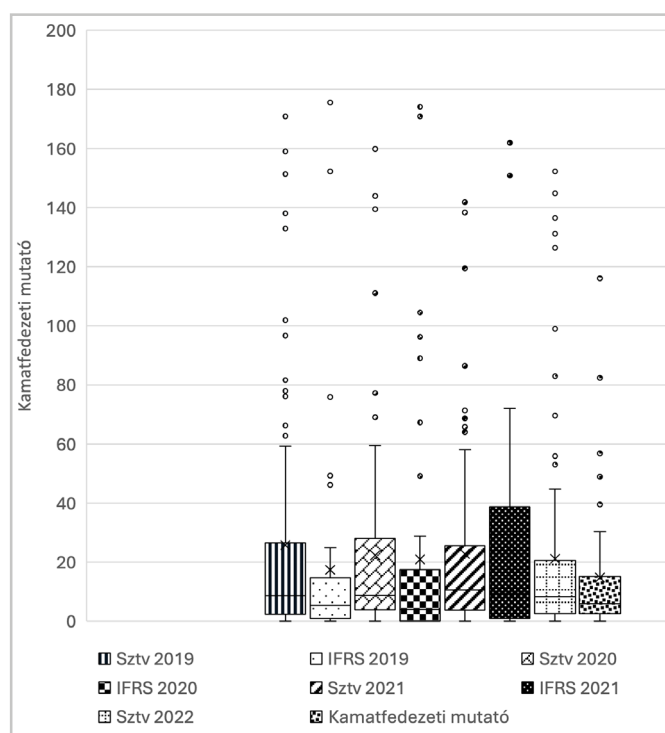
2. táblázat: A függetlenmintás Wilcoxon-féle rangösszeg próba az idegen tőke átlagos költségeinek összehasonlítására

Év	Csoport	Elemsszám	Medián	Z-érték	p-érték
2019	Sztv	80	2,61%	-2,248	0,0246
	IFRS	39	1,70%		
2020	Sztv	80	2,74%	-1,276	0,2020
	IFRS	41	2,14%		
2021	Sztv	78	3,33%	-3,876	0,0001
	IFRS	42	1,79%		
2022	Sztv	66	5,14%	-3,882	0,0001
	IFRS	42	2,71%		

Forrás: Saját szerkesztés, 2025

az IFRS szerint (1,70%). 2020-ban azonban nem figyelhető meg szignifikáns különbség a két csoport között ($Z = -1,276$, $p = 0,202$), mivel az Sztv. szerint konszolidáló cégcsoportoknál az idegen tőke medián költsége 2,74%, míg az IFRS-t választóknál 2,14%. Ezzel szemben a 2021-es és 2022-es eredmények igen jelentős eltéréseket jeleznek. 2021-ben az Sztv. csoport idegen tőke medián költsége lényegesen magasabb (3,33%), mint az IFRS-ek szerint konszolidáló cégeké (1,79%), a különbség statisztikailag szignifikáns ($Z = -3,876$, $p = 0,0001$). Hasonlóan, 2022-ben az Sztv. csoport idegen tőke költsége ($Me = 5,14\%$) szignifikánsan magasabb, mint az IFRS csoporté ($Me = 2,71\%$), statisztikailag szignifikáns teszteredménnyel ($Z = -3,882$, $p = 0,0001$).

Ezek a megállapítások részben alátámasztják azt a hipotézist, hogy az idegen tőke költsége különbözik az eltérő számviteli szabályozás alapján konszolidáló cégek között, és a hitelezők előnyben részesítik az IFRS-ek szerinti beszámolót készítőket. Míg 2019-ben, 2021-ben és 2022-ben jelentős különbségek tapasztalhatók, 2020-ban nem figyelhető meg ilyen eltérés. Az évek múlása inkább a H1 hipotézis elfogadását erősíti, tehát a hipotézis nagyrészt elfogadható.

2. ábra: Kamatfedezeti mutatók eloszlása

Forrás: Saját szerkesztés, 2025

A kamatfedezeti mutató számításánál megállapítottam, hogy az adatbázisban vannak olyan cégcsoportok, amelyek a vizsgált évek valamelyikében konszolidált szinten nem fizettek kamatot. A számításokba ezen évek adatai nem kerültek bele, mert az üzleti eredmény és a fizetett kamat hányadosának nevezőjében nulla lett volna. A negatív üzleti eredmény negatív kamatfedezeti mutatót eredményez, ezért ezekben az esetekben nullának tekintettem a kamatfedezeti mutatót. Az átlagos kamatrátáknál alkalmazott kiugró adatok kiszűrése is megtörtént. A szélső értékek torzító hatását leginkább a kamatfedezeti mutatóknál lehet tapasztalni. A kiszűrések

után a magyar szabályok alapján konszolidáló anyavállalatok száma 2019-ben 84, 2020-ban 78, 2021-ben 77, 2022-ben 88 volt. Az IFRS konszolidált beszámolót készítő anyavállalatok száma 2019-ben 43, 2020-ban 47, 2021-ben 40, 2022-ben pedig 43 volt.

A 2. ábrán található boxplot diagramon a tényleges kamatfedezeti mutatók eloszlása látható az Sztv. és IFRS szabályozás alapján konszolidáló vállalatoknál.

Mindkét csoport vállalatainál minden évben magas az adatok terjedelme, ugyanis a kamatfedezeti mutató minimum értéke mindenhol 0, a maximuma pedig – az IFRS csoport utolsó évének kivételével – 140 fölött volt. Az átlag és medián közötti eltérés minden évben jelentősnek mondható, valamint az adatok szórása is magas. A legalacsonyabb kamatfedezeti mutatókkal rendelkező cégek körében a maximális kamatfedezet az első három évben a magyar szabályozást választóknál nagyobb, míg 2022-ben egyforma, azaz az első kvartilis az utolsó évben megegyezik a két csoportban. 2020-ban az IFRS-t választó cégek közül 14-nél nulla a kamatfedezeti mutató, így ennek az adatsornak az első kvartilis értéke is nulla. A legmagasabb kamatfedezettel rendelkező vállalatok körében a legalacsonyabb mutató minden vizsgált évben jelentősen eltér a két csoportnál, de míg 2019-ben, 2020-ban és 2022-ben az Sztv-t választóknál nagyobb a harmadik kvartilis, 2021-ben épp fordítva, az IFRS-ek szerint konszolidáló cégeknél nagyobb ez az érték.

A 3. táblázatban láthatjuk a kamatfedezeti mutatók statisztikai mutatószámait a 2019-2022 közötti években.

A 2021-es év kivételével az IFRS-t választó cégcsoportoknál alacsonyabb az átlagos kamatfedezeti mutató. 2020-ban és 2021-ben 20% körüli volt a növekedés, majd az utolsó vizsgált évben nagymértékű csökkenés következett. Az Sztv-t választó vállalatcsoportok kamatfedezeti mutatójának átlaga az első vizsgált évben volt a legmagasabb, ehhez képest az utolsó évben majdnem 20%-os csökkenést láthatunk. Az IFRS csoport átlaga először folyamatosan növekszik, majd az utolsó évben a 2019-es érték alá esik.

A kamatfedezeti mutató mediánja mindkét csoportban 2021-ben volt a legmagasabb. Az első kettő, valamint a negyedik vizsgált évben a magyar rendszert választóknál hasonlóan alakult a középső érték, míg a nemzetközi csoportban kissé ingadozott. A táblázatból látható, hogy a magyar rendszert választóknál minden évben nagyobb a kamatfedezeti mutató mediánja a másik csoport mediánjától.

A szórás értékek mindkét csoportnál szinte minden évben 30-40 körül volt, az IFRS-t választóknál az utolsó évben csökkent 23-ra. Összehasonlítva a magyar és a nemzetközi rendszert választó cégeket, láthatjuk, hogy 2019-ben és 2022-ben a Sztv-t,

3. táblázat: A kamatfedezeti mutatók statisztikai mutatószámai

	Átlag		Medián		Szórás		Minimum		Maximum	
	Sztv	IFRS	Sztv	IFRS	Sztv	IFRS	Sztv	IFRS	Sztv	IFRS
2019	25,78	17,45	8,68	5,45	40,05	36,05	0,00	0,00	170,87	175,58
2020	22,35	20,98	8,73	3,98	33,23	41,05	0,00	0,00	159,80	174,08
2021	22,83	24,72	10,64	9,49	31,31	37,03	0,00	0,00	141,85	161,91
2022	21,16	14,83	8,33	6,02	34,28	23,26	0,00	0,00	152,23	116,06

Forrás: Saját szerkesztés, 2025

2020-ban és 2021-ben az IFRS-t választóknál nagyobb a szórás.

A kamatfedezeti mutató legkisebb értéke minden évben mindkét csoportban nulla. Ez azért fordulhat elő, mert volt olyan cégcsoport, amely az adott évben nulla üzleti eredményt mutatott ki. Ahogy már említettem, a negatív üzleti eredmény miatti negatív kamatfedezeti mutatót is nullának tekintettem. A maximum érték az első három évben az IFRS-t választóknál nagyobb volt, mint az Sztv. csoportban, de az utolsó évben ennek az ellenkezője figyelhető meg. Évről évre csökken mindkét csoportban a kamatfedezeti mutató maximum értéke, kivéve a 2022-es évet, amikor egy kisebb emelkedés történt a magyar rendszer szerint konszolidáló vállalatoknál.

A megfogalmazott H2 hipotézis vizsgálatához is a függetlenmintás Wilcoxon-féle rangösszeg próbát alkalmaztam, amelynek eredménye a 4. táblázatban található.

A függetlenmintás Wilcoxon-féle rangösszeg próba eredményei részben alátámasztják azt a hipotézist, hogy a magyar számviteli törvény és a IFRS-ek szerint konszolidáló cégcsoportok kamatfedezeti mutatója eltérő, viszont a feltételezésemnek az ellenkezőjét látjuk, miszerint az IFRS csoport vállalatai alacsonyabb kamatfedezetet mutatnak. Az eredmények azonban nem minden évben következetesek. 2019-ben nem figyelhető meg szignifikáns különbség a két csoport között ($Z = -1,438$, $p = 0,1505$), bár az Sztv. csoport cégei magasabb kamatfedezeti értékek ($Me = 8,68$), mint az IFRS cégek ($Me = 5,45$). Hasonlóan, 2021-ben ($Z = -0,463$, $p = 0,6433$) és 2022-ben ($Z = -0,968$, $p = 0,3328$) nem tapasztalható szignifikáns különbség, annak ellenére, hogy az Sztv-t választó cégcsoportoknak folyamatosan magasabb a kamatfedezeti mutató mediánja. Ezzel szemben 2020-ban statisztikailag szignifikáns eltérést látunk a két számviteli rendszer között ($Z = -2,066$, $p = 0,0389$), az Sztv. csoportnál 8,73, míg az IFRS-ek szerint konszolidáló cégcsoportok lényegesen alacsonyabb, 3,98-as mediánértékkel rendelkeznek. Ez arra utal, hogy ebben az évben az IFRS-eket alkalmazó vállalatcsoportok lényegesen alacsonyabb kamatfedezeti képességet tapasztaltak, mint az Sztv. csoport vállalatai.

Összességében ezek az eredmények azt mutatják, hogy míg az IFRS csoportban általában alacsonyabb kamatfedezeti mutatóról számolnak be, a különbség statisztikailag csak egyetlen évben következetesen szignifikáns. Az eredmények alapján a H2 hipotézis nem nyert megerősítést.

KÖVETKEZTETÉSEK

Az általános tendencia azt mutatja, hogy az IFRS-ek alapján konszolidáló vállalatcsoportok általában alacsonyabb idegen tőke költséggel rendelkeznek a legtöbb évben, ami olyan ténye-

4. táblázat: A függetlenmintás Wilcoxon-féle rangösszeg próba a kamatfedezeti mutatók összehasonlítására

Év	Csoport	Elemsszám	Medián	Z-érték	p-érték
2019	Sztv	84	8,68	-1,438	0,1505
	IFRS	43	5,45		
2020	Sztv	78	8,73	-2,066	0,0389
	IFRS	47	3,98		
2021	Sztv	77	10,64	-0,463	0,6433
	IFRS	40	9,49		
2022	Sztv	88	8,33	-0,968	0,3328
	IFRS	43	6,02		

Forrás: Saját szerkesztés, 2025

zőknek tudható be, mint a nagyobb átláthatóság, a nagyobb hitelezői bizalom és az IFRS-ek szerinti pénzügyi kimutatások jobb összehasonlíthatósága. A 2020-as szignifikancia hiánya azonban azt jelenti, hogy a számviteli standardok hatása az idegen tőke költségére nem biztos, hogy minden időszakban konzisztens.

A 2020-as év jelentős szignifikáns eredménye arra utalhat, hogy sajátos gazdasági feltételek vagy pénzügyi struktúrák mellett az IFRS csoport vállalatai alacsonyabb kamatfedezetet mutatnak a másik csoporthoz képest. A szignifikancia hiánya más években azonban arra utal, hogy a kamatfedezeti mutató meghatározásában a számviteli standardok hatásán túl további tényezők is szerepet játszhatnak. Ennek vizsgálatát – a következő évekre is kiterjesztve – érdemesnek gondolom elvégezni.

IRODALMI FELDOLGOZÁS

- ASHBAUGH, H. – PINCUS, M. (2001): Domestic accounting standards, international accounting standards, and the predictability of earnings. *Journal of Accounting Research* Vol. 39, No. 3. pp. 417–434.
- BERGMANN, R. – LUDBROOK, J. – SPOOREN, W. (2000): Different Outcomes of the Wilcoxon—Mann—Whitney Test from Different Statistics Packages, *The American Statistician*, Vol. 54, No. 1, pp. 72–77. DOI:10.1080/00031305.2000.10474513
- DASKE, H. – HAIL, L. – LEUZ, C. – VERDI, R. (2008): Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences. *Journal of Accounting Research* Vol. 46 No. 5. pp. 1085–1142. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00306.x>
- DEFOND, M. – HU, X. – HUNG, M. – LI, S. (2011): The impact of mandatory IFRS adoption on foreign mutual fund ownership: The role of comparability. *Journal of Accounting and Economics* Vol. 51. No. 3. pp. 240–258. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2011.02.001>

- DÉKÁN, T-NÉ (2019): A konszolidáció folyamata az IFRS konszolidált beszámolót készítő vállalkozások esetében. *International Journal of Engineering and Management Sciences (IJEMS)* Vol. 4. No. 4. <https://doi.org/10.21791/IJEMS.2019.4.1>.
- ECONOM (2010): Kamatfedezettségi mutató. Online: <https://www.econom.hu/kamatfedezettségi-mutato/>
- FENYVES, V. – DÉKÁN TAMÁSNÉ ORBÁN, I. – BÁCS, Z. – BÖCSKEI, E. (2015): Representation of the going concern concept in the financial statements. *NAUKI O FINANSACH – FINANCIAL SCIENCES* 25(4), pp. 24-38. DOI: 10.15611/nof.2015.4.02
- JAKUS, SZ. (2015): Teljes körű tőkekonszolidálás módszertana a magyar és a nemzetközi szabályozás tükrében. *Szak-ma*. 57. évf. 9. sz. http://szak-ma.hu/data/cikk/10/881/cikk_100881/hosszu-Jakus_Szabolcs_SZEPT.doc
- KARPUZ, A. – KIM, K. – OZKAN, N. (2020): Does financial reporting regulation influence the value of cash holdings? *Journal of Empirical Finance* 59 pp. 52–67.
- KATONA, F. – TÖMÖRI, G. (2021): Comparison of hungarian and romanian soft drink producer companies based on their financial situation. *SEA: Practical Application Of Science*, 25(1), pp. 15-21.
- KOVÁCS-RUMP, H. – MENICH-JÓNÁS, J. (2021): A számvitel harmonizációja – Európai Unió és Magyarország. *Controller Info*, 9. évf. 2. sz. pp. 27-32.
- MADARASINÉ SZIRMAI, A. – KOVÁCS, D. – MOHL, G. (2019): Nemzetközi számviteli ismeretek, Perfect, Budapest, 469 p. ISBN: 978-963-394-867-5
- MIRZA, A. A. – HOLT, G. J. (2011): Practical Implementation Guide and Workbook for IFRS, John Wiley & Sons, 584 p. ISBN: 978-1-119-20054-3
- PAÁR, D. – AMBRUS, R. A. – SZÓKA, K. (2021): Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján, Soproni Egyetem Kiadó, Sopron, 151 p. DOI:10.35511/978-963-334-402-6 ISBN 978-963-334-402-6
- SIMON, SZ. – KRESALEK, P. (2017): A konszernelemzés szükségessége és sajátosságai, Pénzügyi Szemle 2017/3. pp. 366-384.
- SZEKERES, A. (2024): Nemzetközi számviteli rendszerek közötti áttérés problémái, tapasztalatai, illetve további kérdései, Doktori (PhD) értekezés, Debrecen, 160 p.
- SZEKERES, A. – DÉKÁN TAMÁSNÉ, ORBÁN I. (2018): Egy vállalat fizetőképességének vizsgálata nemzetközi számviteli viszonylatban = Examination of the solvency of a company in an international accounting environment. *International Journal Of Engineering And Management Sciences / Műszaki És Menedzsment Tudományi Közlemények*, 3(4), pp. 332-342. <https://doi.org/10.21791/IJEMS.2018.4.28>.
- SZEKERES, A. – BARTA, I. – TÖMÖRI, G. (2024A): The role of financial performance in difference of two manufacturer's brand value. *The Annals of the University of Oradea – Economic Sciences*, 33(1), pp. 345-353. DOI:10.47535/1991AUOES33(1)038
- SZEKERES, A. – ORBÁN, I. – TÖMÖRI, G. (2024B): Az IFRS-ekre áttért magyarországi vállalatok körének vizsgálata. *Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok* 19(1-2), pp. 69-81. <https://doi.org/10.14232/jtgf.2024.1-2.69-81>
- SZEKERES, A. – TÖMÖRI, G. (2025): The effect of the transition to IFRS on the value judgement of investors, *Competitio* 24(1-2), pp. 3-19. <https://doi.org/10.21845/comp/2025/1-2/1>
- SZTANÓ, I. – VÖRÖS, M. (2001): Számviteli alapismeretek, Saldo, Budapest, 318 p. ISBN: 963 621 969 9
- TÖMÖRI, G. – CSONTOS, GY. (2025): The impact of energy crisis on variance-and Gini-optimized portfolio structures – Case of Hungary, *Economica*, 16(1-2), pp. 1-13. <https://doi.org/10.47282/economica/16/1-2/1>
- TÖMÖRI, G. – HORVÁTH, R. (2024): Közép-európai gyógyszergyártó vállalatok forgótőke helyzetének elemzése, *Economica*, 15(3-4), pp. 1-13. <https://doi.org/10.47282/economica/2024/15/3-4/14302>
- ZÉMAN, Z. – BÁCS, Z. – BÁN, E. – FENYVES, V. (2016): Hiteles vagy „félrevezető” számviteli információk értékelése a nemzetközi és magyar gyakorlat összehasonlításában, *Controller Info* IV: évf. 3.sz., pp. 52-57.
- ZÉMAN, Z. – BÉHM, I. (2017): A pénzügyi menedzsment kontroll elemzési eszköztára, Akadémiai Kiadó, Budapest. DOI: 10.1556/9789634540137 ISBN: 978 963 454 013 7 <https://mersz.hu/zeman-behm-a-penzugyi-menedzsment-kontroll-elemzesi-eszkoztara/>
- ZÉMAN, Z. – BÉHM, I. (2019): Módszertan vállalkozások pénzügyi teljesítményének mérésére, Akadémiai Kiadó, Budapest. DOI: 10.1556/9789634543558 ISBN 978 963 454 355 8 https://mersz.hu/dokumentum/m487mvpt__1/